

Opetuskomissio tutkii ja kehittää maantieteen opetusta kaikilla tasoilla

IGU:n opetuskomissio (*Commission on Geographical Education*) on perustettu vuonna 1952 ja sen olemassaolon tarpeellisuus on edelleenkin kiistaton maantieteen kentässä. Opetuskomission työskentely on moniulotteista, sillä tutkimustyön ohella komission toiminnassa on painottunut opetussuunnitelmatyön tukeminen ja opettajankoulutuksen kehittäminen. Tutkimus- ja kehittämistyö on vaikuttanut maantieteen opetuksen asemaan eri puolilla maailmaa. Komissio on määritellyt kansainvälisesti tärkeitä maantieteen opetuksen osa-alueita ja esittänyt tukun syitä sille, miksi maantiede on ytimessä pohdittaessa jokaisen kansalaisen yleissivistystä globalisoituvassa maailmassa. Maantieteen opetuksen aseman vahvistamisessa olennaisia ovat olleet kansainvälisessä yhteistyössä tuotetut julkilausumat, joista tärkeimpiä ovat *International Charter on Geographical Education* (<www.igu-cge.org/charters_1.htm>) ja *International Declaration on Geographical Education for Cultural Diversity* (<www.igu-cge.org/charters_2.htm>).

Yhteydenpito unionin opetuskomissioon alkoi 1980-luvulla, jolloin hasardimaantiede alkoi nousta esille kansainvälisessä maantieteen opetusta koskevassa keskustelussa ja asiasta kiinnostuttiin myös suomalaisen maantieteen kouluopetuksen kehittämistyössä. Yhteydenpito johtikin Suomessa uuden lukion maantieteen syventävän kurssin perustamiseen. Ensimmäinen hasardimaantieteen opetusta varten laadittu oppikirja oli käytössä Suomessa jo 1990-luvun alkupuoliskolla (Houtsonen & Peltonen 1993) ja riskien maantieteen valtakunnallinen syventävä kurssi on edelleenkin suosittu lukio-opiskelijoiden keskuudessa. Myös monet muut Suomessa käyttöön otetut maantieteen opetusnovaatiot ja pedagogiset ideat perustuvat opetuskomission tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Erityisen tärkeänä pidän sitä, että komission työssä korostuu maantieteen pedagogiikan tutkimus. Esimerkiksi konferenssien anti on ollut hyödynnettävissä suoraan maantieteen opetuksen kehitystyössä kansallisella tasolla. Minkään muun kansainvälisen tiedefoorumin antia en ole kokenut yhtä hyödyllisenä opetuksen kehittämisen kannalta, vaikka olen vierailull useimmiten myös esimerkiksi AAG:n konferensseissa Yhdysvalloissa. Komission tutkimusprofiilista ja sen käytännön hyödynnettävyydestä saa hyvän kuvan esimerkiksi Etelä-Koreassa vuonna 2000 pidetyn Symposiumin *Geographical Education at the Cross Roads: Directions for the next Millenium* teemoista (opetussuunnitelman muutokset ja politiikka; maantieteen koulutuksen uudet teknologiat; maantieteellisten käsitteiden tutkimus; maantieteen opettaminen ja

oppiminen luokkahuoneissa; innovaatioita maantieteen opetuksessa; ympäristökasvatus).

Ensimmäinen IGU-konferenssimatkami suuntautui vuonna 1994 Prahaan, jossa pidettiin alueellinen konferenssi. Siellä tapasin ensimmäisen kerran eri puolilta maailmaa olevia maantieteen opetuksen kehittäjiä ja tutkijoita, joista moniin pidän yhteyttä edelleenkin. Suomalaiset maantieteilijät ja maantieteen opetuksen tutkijat, erityisesti professorit Hannele ja Kalevi Rikkinen Helsingin yliopistosta, olivat olleet aktiivisia toimijoita opetuskomissiossa. Siksi suomalaista maantieteen opetuksen tutkimus- ja kehittämistyötä arvostettiin maailmalla. Tämä puolestaan loi pohjan sille, että tulin valituksi komission puheenjohtajaksi kaudelle 2000–2004. Puheenjohtajakaudellani tärkeimmät tutkimusteemat liittyivät koulun paikkatieto-opetukseen ja uuden tieto- ja viestintäteknologian pedagogiseen kehittämiseen. Nämä teemat painottuivat myös komission järjestämissä konferensseissa. Konferensseja ja symposiumeja järjestettiin Helsingissä (2001), Richards Bayssa Etelä-Afrikassa (2002), Lontoossa (2003), Moskovassa ja Barnaulissa (2003) sekä Glasgow'ssa (2004). Vahvana pyrkimyksenä oli saada kehitysmaiden maantieteen opetuksen tutkijoita enemmän mukaan yhteistyöhön. Tätä komissio tuki muun muassa siten, että konferenssien järjestäjät maksoivat kehitysmaiden tutkijoiden matka- ja majoituskuluja. Puheenjohtajakaudellani komissio julkaisi myös merkittäviä maantieteen opetusta ja sen kehittämistyötä koskevia julkaisuja (esim. *International Handbook on Geographical Education; International Perspectives on Natural Disasters; Geographical Education for Sustainable Living; GeoJournal*). Komissiolla on myös oma julkaisusarjansa *International Research in Geographical and Environmental Education* (IRGEE).

Merkittävä opetuskomission tukema toimintamuoto on kansainväliset maantieteen tiedeolympialaiset (*International Geography Olympiad*), joita järjestettiin puheenjohtajakaudellani joka toinen vuosi, nykyisin vuosittain. Kilpailu tutustuttaa lahjakkaat maantieteestä kiinnostuneet ja eri puolilta maailmaa kotoisin olevat nuoret toisiinsa ja kannustaa heitä hakeutumaan maantieteen opintojen pariin yliopistotasolla. Suomalaiset nuoret ovat menestyneet hyvin maantieteen tiedeolympialaisissa. Tämä osoittaa sen, että suomalainen maantieteen kouluopetus on laadukasta ja seuraa aikaansa. Suomessa toimintaa rahoittaa Opetushallitus. Olympialaisista löytyy lisätietoja internetistä osoitteista <www.geoolympiad.org> ja <www.igu-cge.org>.

LEA HOUTSONEN
Opetushallitus